

Obsah

ZÁPADNÍ EVROPA OD PRAVĚKU PO KELTY

(*Christian Peyre*)

Umění paleolitu (30 000 - 10 000 př.n.l.)	1
Umění neolitu a doby bronzové (4000 - 750 př.n.l.)	4
Umění středomořské západní Evropy v době železné (750 - 200 př.n.l.)	6
Keltské západoevropské umění v době bronzové (750 př.n.l. - počátek n.l.)	7

STAROVĚKÝ PŘEDNÍ VÝCHOD

(*Jean Margueron*)

Zrození orientálního umění	9
Zrození říší (2200 - 1100 př.n.l.)	17
Cesta k světovým říším	24

EGYPT

(*Christiane Zieglerová*)

Od počátku po dobu pyramid	34
Střední říše	
aneb doba klasicismu	43
Nová říše aneb doba výbojů	49
Pozdní doba aneb poslední záblesky egyptského umění	58

MÍNÓJSKÁ KRÉTA

A KYKLADY
(*Olivier Pelon*)

65

MYKÉNSKÉ RECKO

(*Olivier Pelon*)

73

ŘECKÉ UMĚNÍ

(*Francis Croissant*)

Geometrické umění (9 - 8. stol. př.n.l.)	82
Orientalizující umění (7. stol. př.n.l.)	89
Archaické období (6. stol. př.n.l.)	96
První klasické období (5. stol. př.n.l.)	105
Druhé klasické období (4. stol. př.n.l.)	113
Helénistické umění (3 - 1. stol. př.n.l.)	121

UMĚNÍ

ACHAJMENOVSKÉ PERSIE

(*Veronique Schiltzová*)

129

NOMÁDSKÉ UMĚNÍ

(*Veronique Schiltzová*)

137

ETRUSKÉ UMĚNÍ

(*Jean-Paul Jannot*)

145

ŘÍMSKÉ UMĚNÍ

(*Jean-Paul Morel*)

Republika	154
Od Caesara po Augusta	160
První století našeho letopočtu	168
Druhé století našeho letopočtu	177
Pozdní říše	185

RANÉ KŘESŤANSKÉ UMĚNÍ

(*Jürgen Christern*)

193

BYZANTSKÉ UMĚNÍ

(*Anthony Cutler*)

Od Justiniana po staletí temna (527 - 843)	201
---	-----

Vrcholné období byzantské

říše (843 - 1081)

208

Rozvoj a ústup Byzance (1081 - 1453)

216

ISLÁMSKÉ

UMĚNÍ

(*Oleg Grabar*)

Expanze a první syntézy (622 - 1000)	225
Středověk (1000 - 1260)	232
Doba velkých říší (1300 - 1950)	239

OD BARBARKÉHO

K ROMÁNSKEMU

UMĚNÍ

(*Carol Hertz*)

Merovejské období (5 - 8. stol.)	249
Karolinské umění	257
Otonské umění a první období románského umění	265
Románské umění 11. století	273
Rozkvet románského umění	281

GOTICKÉ

UMĚNÍ

(*Alain Erlande-Brandenburg*)

Zrod gotického umění (1140 - 1190)	289
Klasická gotika (1190 - 1240)	296
Vrcholná gotika (1240 - 1350)	306
Pozdní gotika (1350 - 1520)	313

OD ITALSKÉHO

TRECENTA

K MANYRISMU

(*Albert Châtelet a Sylvia Pressouyrová*)

Itálie od Giotta k Masacciovi	321
Italské quattrocento (1400 - 1470)	328
Od mezinárodní gotiky k realismu (1380 - 1480)	336
Pozdní gotika a renesance	343
Leonardo da Vinci a jeho doba	351
Raffael a klasická renesance	361
Michelangelo, Tizian a italský manýrismus (1520 - 1590)	369
Rozšíření manýrismu v Evropě (1530 - 1600/1620)	377

BAROKNÍ UMĚNÍ

(*Klaus Schwager*)

Světská architektura (1590 - 1690)	385
Církevní architektura (1590 - 1690)	393
Barokní sochařství	399
Malířství v období baroka	407

POZDNÍ BAROKO A ROKOKO

(*Jörg Garms*)

Architektura	417
Sochařství a dekorativní umění	425
Malířství v období mezi barokem a rokokem	433

OD KLASICISMU DO KONCE

19. STOLETÍ

Klasicistická architektura (<i>Jörg Garms</i>)	441
Rozum a cit: doba klasicismu (<i>Daniel Ternois</i>)	450
Doba romantismu (<i>Daniel Ternois</i>)	457
Realismus (<i>Daniel Ternois</i>)	465
Historismus v architektuře 19. stol. (<i>François Loyer</i>)	474
Impresionismus (<i>Albert Châtelet</i>)	481
Symbolismus a secese (Art nouveau) (<i>Albert Châtelet</i>)	491
Postimpresionismus (1884-1905) (<i>Albert Châtelet</i>)	498

UMĚNÍ 20. STOLETÍ

Léta experimentování (1905 - 1920) (<i>Albert Châtelet</i>)	505
Návrat k řádu před druhou světovou válkou (<i>Albert Châtelet</i>)	513
Sochařství od Rodina po současnost (<i>Mady Ménérierová</i>)	522
Vývoj moderní architektury (1900 - 1945) (<i>Jean-Louis Cohen</i>)	529
Poválečná architektura: druhý dech, nebo krize „moderního hnutí“ (1945 - 1980) (<i>Jean-Louis Cohen</i>)	536
Abstrakce vítězí (1940 - 1960) (<i>Albert Châtelet</i>)	544

Trendy současného umění (1960 - 1990)
(*Albert Châtelet*)

553

LIDOVÉ UMĚNÍ

(*Jean Cutsenier*)

561

UMĚNÍ SUBSAHARSKÉ AFRIKY

(*Francine Ndiayeová*)

569

INDICKÉ UMĚNÍ

(*Bernard Philippe Groslier*)

Od kultury počítí Indu do vytvoření impéria (2500 př.n.l. - 1. stol.n.l.)	577
Klasické období (2. - 8. stol.)	585
Scholastické období (9. - 18.stol.)	593
Indie pod cizí nadvládou (13. - 19. stol.)	601
Střední Asie a himálájská království (5. - 17. stol.)	609

UMĚNÍ

JIHOVÝCHODNÍ ASIE

(*Bernard Philippe Groslier*)

Státy jihovýchodní Asie	
ovlivněné Indií	617
Indonésie	
(3. stol. př.n.l. - 16. stol. n.l.)	625
Kambodža: od Somboru po Angkor (6. - 13. stol.)	633
Barma (5. - 19.stol.)	641
Umění Siamu,	
Laosu a Kambodže	
po Angkoru (13. - 19. stol.)	648

ČÍNSKÉ UMĚNÍ

Čína od dynastie Sang do období

Válečných států

(*Maud Girard-Geslanová*)

657

Umění v období Čchinů (221 - 207 př.n.l.) a Chanů (206 - 200 n.l.)

(*Maud Girard-Geslanová*)

Umění Tří království (221 - 265 n.l.)

a Šesti dynastií (265 - 589 n.l.)

(*Maud Girard-Geslanová*)

Umění dynastií Suej a Tchang

(*Caroline Gyss-Vermandeová*)

Umění Pěti dynastií,

dynastie Sung a Liao-Tin

(*Caroline Gyss-Vermandeová*)

Umění dynastií Jüan,

Ming a Čching

(*Caroline Gyss-Vermandeová*)

664

672

681

688

696

VIETNAMSKÉ A KOREJSKÉ UMĚNÍ
(*Maud Girard-Geslanová a François Berthier*)

705

JAPONSKÉ UMĚNÍ

(*François Berthier*)

Prehistorické umění	713
Buddhistické umění	720
Světské umění	728

UMĚNÍ OCEÁNIE

(*José Garanger*)

737

PŘEDKOLUMBOVSKÉ UMĚNÍ

Mezoamerické umění od počátků

po oslabení vlivu Teotihuacánu

(*Dominique Michelet*)

745

Mezoamerické umění od roku

600 n.l. po španělskou conquistu

(*Dominique Michelet*)

753

Andská Amerika

(*Jean-François Bouchard*)

760

REJSTRÍK

769

Třicet tisíc let „barbarského“ umění

<i>Chronologie</i>	<i>Velká období dějin umění</i>	<i>Kultura a události</i>	<i>Vysvětlivky k archeologickým terminům</i>
35 000	První projevy figurálního umění	Počátek mladšího paleolitu: kultura lovců a sběračů, tesání kamenů	<i>Vysvětlivky k archeologickým terminům</i> <i>Paleolit</i> (nejstarší doba kamenná), termín vytvořený v roce 1865 (z řeckého <i>paleos</i> – starý a <i>lithos</i> – kámen, takto označené archeologické období pokrývá většinu čtvrtého. Nejmladším obdobím je mladší paleolit. V 19. stol. začali archeologové pojmenovávat prehistorické kultury podle jména lokality, kde byly nalezeny. Nové archeologické výzkumy ukazují, že geografické rozšíření jednotlivých kultur často přesahuje lokality, podle kterých jsou pojmenovány. Archeologové jsou nabádáni, aby se u jednotlivých kultur pokusili udát absolutní data: Henri Breuil (1877-1961) vytvořil základní chronologii mladšího paleolitu a jeskynního umění.
30 000	Paleolitické figurální umění styl I	<i>Aurignacien</i>	<i>Aurignacien</i> : jméno podle pyrénéjské jeskyně Aurignac (Bayah, Dordogne), objevené roku 1860.
25 000	styl II První projevy jeskynního umění Ženské sošky zvané aurignacienské venuše	<i>Gravettien</i>	<i>Gravettien</i> : podle naleziště La Gravette (Bayac, Dordogne) objeveného v r. 1880 na svahu údolí La Couze.
18 000	styl III Počátek největšího rozvoje jeskynního umění v jeskyních-vatyních franskó-kantabrijské oblasti	<i>Starší solutřen</i> <i>Střední a mladší solutřen</i>	<i>Solutřen</i> : podle naleziště v kraji Solutre-Pouilly (Saône-et-Loire) objeveného v roce 1866 na úpatí skalistého srázu. Název velkého množství prvohorních kostí dal vzniknout hypotéze, podle níž pravěcí lovcí nadháněli lovená zvířata na útes, od kterých pak padala do prázdna.
13 000	starší IV. styl	<i>Nejstarší magdalenien</i>	<i>Magdalenien</i> : podle nálezu z roku 1863 v jeskynním úkrytu La Madelaine (Tursac, Dordogne). Magdaléna, původem z Magdaly, je v bibli jméno Lazarovy sestry. Jeskyňe La Madelaine (Tarn), kde byly v roce 1892 nalezeny paleolitické reliéfy, náleží střednímu magdalenienu, přesto dává jméno celému kulturnímu komplexu.
11 000	mladší IV. styl	<i>Střední magdalenien</i>	
10 000		<i>Mladší magdalenien</i>	
	Taktika úplné vymizení figurálního umění v západní Evropě	<i>Epipaleolit</i>	<i>Epipaleolit</i> : pojmenování kulturního komplexu, který se vyzvíl její mezi paleolitem a neolitem, pro který je charakteristické přetváření paleolitického způsobu života (lov, rybolov a sběr). Rečká předpoda epis- znamená připojující se k.
	Počátky zemědělství	<i>Mezolit</i>	<i>Mezolit</i> (střední doba kamenná), název komplexu kultur do opravdy předchodných, kde se poprvé objevují novinky, které se později široce rozvíjejí v období paleolitu. Předpoda meso- pochází z řečtiny a znamená mezi.
4000	Počátky keramiky Vývoj geometrického ornamentu	<i>Neolit</i> : kultura zemědělců-choveatelů, první projevy sedentarizace, migrace evropských obyvatel jsou srovnávané podle rozptýlu keramických typů, mladší kámen.	<i>Neolit</i> (nejmladší doba kamenná), nový věk kamene (z řeckého <i>neos</i> – nový), termín vytvořený v roce 1865 pro období známé výsktem broušených kamenných nástrojů.
3000	Počátky megalitické architektury	<i>Chalkolit</i> : předchozí období charakteristické přímětí technologií výroby a zpracování kovů.	<i>Chalkolit</i> : označuje období, ve kterém začínají být používány měděné nástroje, zprvu dovozené, a konkrují nástrojům tradičním (z řeckého <i>chalkos</i> – meď U nás je také nazývaný eneolit, nejmladší doba kamenná.
2000	Počátky zpracování mědi Rozvoj megalitické architektury Sochy-menhiry	<i>Doba bronzová</i> : otevření evropských obchodních cest, přehlava válečnické nobility, příchod obyvatel ze střední Evropy.	V době bronzové začíná protohistorické období, této epocha, kde nalézáme původ dějin (z řeckého <i>brons</i> – prvni). Nadále přezívá mnoho neolitických a chalkolitických kultur.
1850	Zpracování bronzů a zlata Sjednocení geometrického ornamentu Skální rytiny (schematizující figurální umění)	Na Sardinii kultura nuraghi	<i>Nuraghi</i> : konstrukce z kamolích kladených na sucho a s neprouy klenbou, které sloužily jako domky obyvatel. Větší soubory tvoří opravdové pevnosti.
750	Zpracování železa Rozvoj schematického figurálního umění a narativních kompozic, počátky stulového umění Obnovení geometrického repertoaru	<i>První období doby železné</i> : poprvé se ve starověkých pramenech objevují zrnky o Keltech, halátská kultura v keltské Evropě, villanovská v Itálii, protourbanizace okolí keltských aristokratických sídel (halátská oppida).	<i>Halátské</i> : vesnice u Salcburu v Rakousku, u které byly nalezeny solné doly ve starověku. V roce 1846 začal výzkum nekropole s 1200 hroby, většinou velmi bohatými na nálezy železných předmětů, které náležejí prvnímu období doby železné v Záalpi.
	Malé sardinské bronz Rozšíření stulového umění	Rečká kolonizace Středomoří, Etruskové v Itálii	<i>Villanova</i> : vesnice nedaleko Bolony v Itálii, kde bylo v roce 1853 zkoumáno pohřebiště asi 200 pohřby, ježichž mobiliz je jednotný a představuje první stupeň doby železné v Itálii.
450	Přijetí středomořské vegetativní ornamentace První keltský styl	<i>Druhé období doby železné</i> : latenská kultura, velká keltská expanze, formování keltských historických kmenů.	<i>Latenská období</i> : La Tene je vesnice u jezera Neuchâtel ve Švýcarsku, původně při ústí řeky Thiely, jejíž ústí byl zregulován v 19. stol. Tato lokalita byla známa od roku 1857. Pro pojmenování druhé periody doby železné keltské předimské Evropy platí od roku 1872 název latenská období. Na dně jezera byly nalezeny zbytky pilotové konstrukce spolu s velkým množstvím železných nástrojů a zbraní (meče, špice, ostřpy) minořádné dobně dochované. Tento materiál náleží střednímu latenskému období.
350	Waldalgesheimský vegetativní styl	Zemědělská a válečnická společnost, kmenové uspořádaná a ovládaná aristokratií, rozvoj zpracování dřevních kovů, železa a bronzu, rychlé rozšíření pracovních postupů a technologií v evropském měřítku. Římané dobývají Španělsko, Sicílii, Sardinii a severní Itálii.	<i>Waldalgesheim</i> : lokalita v pyrénéjské Falci, kde byl v roce 1869 nalezen bohatý knizec hrob s velkým množstvím zlatých a bronzových předmětů. Znalost waldalgesheimského stylu vychází z ornamentace materiálu nalezeného v tomto hrobu, o jehož zpracování se zasloužil Paul Jabouhat (1870 až 1957), zakladatel dějin keltského umění. Hrob z Waldalgesheimu obsahoval bronzovou síňku, přivezenou z Tarentu (Itálie), jejíž datace spadá pravděpodobně níže než do let 360-310 př.n.l.
275	Iberské votivní sochařství Plastický styl	Rozvoj měst v Galii, založení galcké provincie Narbonensis (mesto Narbonne v jižní Francii).	
150	Monumentální plastika v jižní Francii	Úplné podmanění Galie	
100	První zlaté mince v Galii Rozšíření keltského mincovnictví	Vytvoření provincií Rhétie a Vindelicie (Švýcarsko a jižní Německo)	
5 n.l.	První díla sochařství galofimského	Podrobení Germánie až k Labi	
43 n.l.	Odtaz vegetativního stylu v ornamentice ostrovních Keltů (Anglie)	Podrobení Británie (Anglie)	